

de kopermolen

GEDRAGSPROTOCOL

VERSIE JANUARI 2020

katholieke basisschool
De Kopermolen

Inhoud

1. Inleiding	3.
2. Protocol bij onaanvaardbaar en antisociaal gedrag	5.
3. Pesten	6.
4. Stappenplan bij onaanvaardbaar en antisociaal gedrag	9.
5. Wat kunnen we er aan doen	10.

1. Inleiding

De Kopermolen staat voor een veilige leer-/leefomgeving voor alle partijen waarin er rust en orde heerst op school zodat leerlingen zich optimaal kunnen ontwikkelen en waar de afspraken voor iedereen duidelijk zijn. Daarom is er op onze school een **gedragsprotocol**. Het protocol bepaalt hoe wij met elkaar omgaan op school.

Hierbij gebruiken we 4 uitgangspunten:

Dit zien we terug in de volgende regels:

- *we leren samen, van en met elkaar*
- *we geven elkaar een eerlijke kans om te kunnen leren*
- *leren is leuk, maar je moet er wel wat voor doen*
- *iedereen helpt mee onveilige situaties te voorkomen*
- *we houden het gebouw en het plein netjes*
- *we pesten en discrimineren niet*
- *ieder mag zijn zoals hij/zij is, maar maakt op school deel uit van een groep*
- *ieder heeft het recht en de plicht anti-sociaal gedrag te melden bij de leerkracht, de IB-er of de directeur*
- *we geloven in onszelf; dat is de basis om onze grenzen te verleggen*
- *als het beter voor je is, mag je op school leren met een aangepast programma*
- *Wat jij niet fijn vindt, doe dat ook niet bij een ander*
- *Kom alleen aan de ander als die dat wil*
- *We noemen elkaar bij de voornaam en gebruiken geen scheldwoorden*
- *Als je kwaad bent zeg je tegen de ander wat je niet leuk vindt zonder te slaan, schoppen of schelden*
- *Als dat andere kind niet luistert, zeg het dan pas tegen de meester of juf*
- *We laten andere kinderen zoveel mogelijk meespelen en pakken niets van andere kinderen af*
- *Om pestgedrag te voorkomen is het verboden een mobiel o.i.d. te gebruiken.*
- *Deze regels worden aangevuld met regels in de groepen.....*

Op school wordt op een positieve en preventieve manier aandacht geschonken aan de volgende 4 waarden:

- *Er zijn regels voor de groep, op het plein en werken in de hal*
- *Leerlingen worden aangemoedigd om positief gedrag te laten zien*
- *De leerkrachten vervullen een voorbeeldfunctie*
- *Er is in de pauze voldoende toezicht op het plein*
- *De leerkrachten stellen zich toegankelijk, gemakkelijk aanspreekbaar*

We gebruiken een volgsysteem voor gedrag

Het is op geen enkele school reëel, dat iedereen zich altijd aan de regels houdt.

Een ruzie, een misverstand, een kleine misrekening, een vergissing, een plagerijtje. Ze komen op elke school, dus ook De Kopermolen met regelmaat voor.

In veel van dergelijke gevallen kunnen de kinderen zelfstandig tot een oplossing komen.

In andere gevallen is de assistentie van de leerkracht gewenst dan wel nodig.

Met een gesprekje of een waarschuwing worden in de regel de meeste problemen al snel opgelost. Het kan echter voorkomen dat een probleem hardnekkiger of ernstiger is.

Dan is meer gerichte aandacht noodzakelijk.

Het is daarom gewenst, dat het voor alle partijen inzichtelijk is wat onder onaanvaardbaar en antisociaal gedrag wordt verstaan en welke stappen worden genomen om tot gedragsverbetering te komen.

Dit wordt beschreven in het protocol bij onaanvaardbaar en antisociaal gedrag.

Pesten valt ook onder onaanvaardbaar en antisociaal gedrag.

De te nemen stappen zijn daarom niet anders.

Toch wordt aan dit protocol nog een speciaal deel toegevoegd waarin uiteengezet wordt wat onder pesten wordt verstaan.

2. Protocol bij onaanvaardbaar en antisociaal gedrag

Onder onaanvaardbaar gedrag verstaan wij over het algemeen alle gedrag dat niet in overeenstemming is met de grondslag en de visie/missie van onze school.

Concreet zien wij het volgende gedrag als onaanvaardbaar of als antisociaal:

- pesten
- bedreiging
- lichamelijk en/of verbaal geweld
- agressie
- discriminatie
- ongewenste intimiteiten..
- stelen
- vernieling
- vloeken
- arrogantie
- aanhoudend storend gedrag tijdens het werk

Alle partijen hebben een verantwoordelijkheid voor het bevorderen en handhaven van een goede sfeer op school.

Daarom wordt van alle partijen verwacht zich aan de volgende regels te houden:

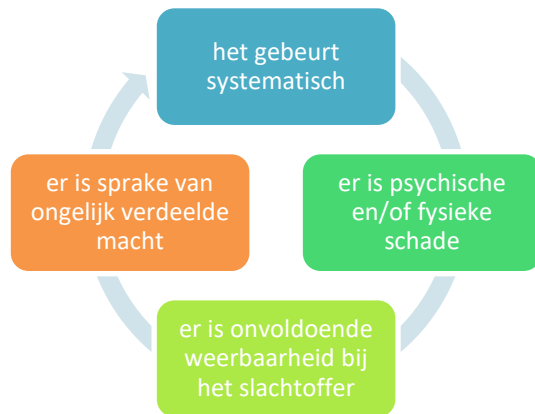
Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken.....

- ✓ Een ieder heeft het recht en de plicht onaanvaardbaar en antisociaal gedrag te melden bij de leerkracht, de IB-er/ anti-pestcoördinator of de directeur.
Directeur: Henriëtte van der Wal
IB-er: Cindy van Koningsveld
Anti- pestcoördinator: Maaïke Bruggink
Taken anti-pestcoördinator:
Aanspreekpunt voor leerlingen, ouders en leerkrachten.
Actief werken aan een sociaal en veilig schoolklimaat.
Coördinatie anti-pestbeleid.
- ✓ Alle leerkrachten verplichten zich tot het serieus nemen van klachten en het nemen van stappen (*zie stappenplan*) die tot een oplossing kunnen leiden.
- ✓ Ouders en kinderen verplichten zich tot het geven van eerlijke informatie, het overleg met de leerkrachten/de directeur/ de IB-er en het ondersteunen van de aanpak op school (*beschreven in het stappenplan*) bij het oplossen van problemen.
- ✓ Een ieder dient te waken over de grenzen van zijn eigen bevoegdheden: het is niet toegestaan, dat ouders of derden op school komen om eigenhandig problemen op te lossen.

- ✓ Het gedragsprotocol zal om de twee jaar worden geëvalueerd en bijgesteld.

3. Pesten

Pesten is het systematisch uitoefenen van psychische- en/of fysieke mishandeling door een kind of een groep kinderen van 1 kind, dat niet in staat is zichzelf te verdedigen.

De piek van het pesten ligt tussen 10 en 14 jaar, maar ook door jongere kinderen wordt gepest.

Een kind dat wordt gepest, kan dat zijn leven lang met zich meedragen. Het is daarom van wezenlijk belang dat het kan opgroeien in een veilige omgeving.

Dat is een taak van de hele maatschappij. Een leerling, die een groot deel van de dag op school doorbrengt, moet er dus op kunnen vertrouwen dat ook die er alles aan doet om ervoor te zorgen dat hij een zorgeloze schooltijd heeft en zich ook buiten de muren van het schoolgebouw en online veilig voelt.

Herkenbaar gedrag van een pestend kind:

- “Ik weet van niets”- gedrag
- Brutaal, grote mond
- Zelf buiten schot blijven, meelopers zoeken
- Aanzien verwerven
- Iemand buiten sluiten
- Briefjes doorgeven
- Bezittingen afpakken
- Opmerkingen ten koste van een ander maken
- Op een neutrale plek iemand opwachten
- Het toezicht ontwijken

Herkenbaar gedrag van een slachtoffer:

- In zich zelf keren
- Niet kunnen slapen
- Niet naar school willen
- Een omweg nemen
- Buikpijn
- Huilerig/ verdrietig/ gefrustreerd/ boos
- Onherkenbaar gedrag vertonen
- Zelf een pestend kind worden

Het verschil tussen plagen en pesten:

Plagen:

- Af en toe
- Je kunt elkaar aan: je bent gelijkwaardig
- Het gebeurt over en weer
- Vertrouwen
- Onbezonnen, spontaan
- Niet kwaad bedoeld (geintje)
- Je kunt er om lachen
- Meestal 1 tegen 1
- Makkelijk te stoppen
- Voor iedereen leuk
- De ontvangen bepaald of het plagen of pesten is. (of het nog leuk is)

Pesten:

- Machtsverschil
- Meestal meerderen tegen 1
- Vaak lang en systematisch
- Gemeen bedoeld
- Moeilijk of niet te stoppen
- Voor de één leuk, voor de ander niet
- Meestal stiekem
- Het gepest kind voelt zich geïsoleerd en eenzaam
- Ingrijpende lichamelijke en/of geestelijke gevolgen

De pester:

De pester is de initiatief nemende dader. Hij/zij begint. Hij is vaak populair, maar wordt anderzijds niet aardig of behulpzaam gevonden. In een groep heeft ongeveer 10 % de rol van pester.

Het slachtoffer/ de gepeste:

Dit zijn vaak kinderen die minder weerbaar zijn. In een groep heeft ongeveer 10 % de rol van slachtoffer.

Meelopers en aanmoedigers:

Meelopers houden zich op in de groep rond de pester en doen actief mee. Aanmoedigers verzamelen publiek. In een groep zijn dit 20 tot 25% van de leerlingen.

De buitenstaanders:

Buitenstaanders willen niets met het pesten te maken hebben. Deze kinderen denken negatief over het pesten en willen er graag iets tegen doen..... maar doen dit niet. In de groep zijn dit gemiddeld 25 tot 45 % van de leerlingen.

De helper of de verdediger:

De helpers en verdedigers troosten, melden het pesten bij anderen en spreken de pester aan. In een groep zijn dit gemiddeld 15 tot 25 % van de leerlingen

“Activeer buitenstaanders om pesten tegen te gaan”

Pesten kan beter worden tegengegaan door de passieve houding van buitenstaanders aan te pakken, zodat zij slachtoffers verdedigen. Dit blijkt uit onderzoek waarop Jeroen Pronk op 13 april promoveerde aan de Vrije Universiteit.

Buitenstaanders (kinderen die zich niet met het pesten bemoeien) kunnen helpen om pesten te beëindigen. Vaak willen ze het slachtoffer wel helpen, maar doen ze dat niet of op indirecte wijze. Ze troosten het slachtoffer bijvoorbeeld, in plaats van op pesters af te stappen. Buitenstaanders willen vaak verdedigers zijn, maar durven dat niet. Ze hebben vaak specifieke persoonlijkheidskenmerken, zoals introversie en strafgevoeligheid.

Uit het onderzoek blijkt dat buitenstaanders zich meer bewust moeten worden van het feit dat hun ontwijkende gedrag het gepest kan verergeren en de negatieve gevolgen voor het slachtoffer kan vergroten. Het pestgroepsproces kan volgens Pronk worden aangepakt door de sociale en emotionele competentie en de weerbaarheid van buitenstaanders te versterken.

Digitaal/ Cyberpesten/ het nieuwe pesten:

Online pesten wordt ook wel cyberpesten genoemd en is pesten via de computer en je mobiel. Omdat je elkaar bij online pesten niet kunt zien, is het heel gemakkelijk om iemand te pesten zonder dat die ander weet dat jij het bent die dat doet. Voorbeelden van online pesten zijn

- Het misbruiken van privé gegevens
- Verspreiden van beeldmateriaal
- Pesten via Social Media

We adviseren bij online pesten om het volgende te doen:

- Reageer niet op de mails, berichtjes of filmpjes
- Bewaar alle mails, berichtjes of filmpjes. Sla ze op of maak er screenshots/foto's van. Het kan dienen als bewijsmateriaal
- Aangifte doen? Kijk dan op vraaghetdepolitie.nl
- Blokkeer degene die je lastig valt
- Staan de filmpjes of berichten op een website? Benader de eigenaar en vraag om het materiaal te laten verwijderen (maak eerst foto's als bewijsmateriaal)

Een ieder heeft het recht en de plicht pestgedrag te melden bij de leerkracht, de IB-er/ anti-pestcoördinator of de directeur.

Als leerkrachten pestgedrag signaleren of daar een melding van krijgen, gaat het stappenplan bij onaanvaardbaar en antisociaal gedrag in werking.

4. Stappenplan bij onaanvaardbaar en antisociaal gedrag

1. Melding of signalering –

De leerkracht, de IB-er/ anti-pestcoördinator of de directeur neemt de melding serieus:

(Hierna wordt alleen de leerkracht genoemd, daar waar ook de IB-er/ anti-pestcoördinator of de directeur kan worden bedoeld. Ook wordt hierna alleen de mannelijke vorm gebruikt)

- De leerkracht onderzoekt d.m.v. een individueel gesprek met de dader, het eventuele slachtoffer en getuigen wat er is gebeurd en maakt daar aantekeningen van in Esis
- De leerkracht kiest in deze fase altijd partij voor het slachtoffer of de benadeelde partij
- De leerkracht gaat een apart traject in voor het slachtoffer, de dader/veroorzaker en de groep en past hoor en wederhoor toe

2. Bewustmaking - De leerkracht gaat systematisch te werk:

- De leerkracht probeert de dader/veroorzaker bewust te maken van het ongewenste gedrag
- De leerkracht spreekt met alle partijen af, dat het ongewenste gedrag stopt en/of geeft een opdracht die daartoe kan bijdragen
- De leerkracht maakt een afspraak voor een vervolgesprek na 1 week en noteert dit in Esis
- De leerkracht observeert dagelijks de dader, het eventuele slachtoffer en de groep waartoe beiden behoren
- De leerkracht schakelt, waar nodig, collega's of de anti-pestcoördinator in
- De leerkracht evalueert na een week met alle betrokkenen, maakt zo nodig opnieuw afspraken en noteert die weer in Esis
- Is na 2 weken het gedrag niet verbeterd, dan worden de ouders van de dader/veroorzaker en van het eventuele slachtoffer/benadeelde op de hoogte gebracht
- Bij verbetering neemt de frequentie van de gesprekken af en kan de zaak worden afgerond

3. Het onaanvaardbare gedrag houdt aan:

- Op school worden in ieder geval de IB-er/ anti-pestcoördinator en de directeur op de hoogte gebracht
- De ouders van alle partijen worden op de hoogte gebracht en gevraagd zich positief met de zaak te bemoeien
- Met de ouders wordt een volgend gesprek gepland. Van deze gesprekken moet verslag worden gemaakt en voor akkoord worden getekend door de gesprekspartners. De verslagen worden in het dossier bewaard.
- De gesprekken met de dader/veroorzaker verlopen in de richting van strafmaatregelen.
- De gesprekken met het slachtoffer/benadeelde verlopen in de richting van het leren voorkomen van dergelijke situaties
- Bij verbetering neemt de frequentie van de gesprekken af en kan de zaak worden afgerond
- De ouders worden van de afronding op de hoogte gesteld

4. Sancties, als blijkt dat de stappen 1 t/m 3 onvoldoende resultaat hebben:

- De directeur of de IB-er/ anti-pestcoördinator neemt de procedure over
- Gesprekken met de ouders worden structureel, tenminste om de 2 weken gevoerd
- Deskundige hulp wordt ingeschakeld, bijv. schoolmaatschappelijk werk
- De dader of het slachtoffer eventueel in een andere groep plaatsen
- Bij verbetering nemen de strafmaatregelen en de frequentie van de gesprekken af, het kind kan wellicht worden teruggeplaatst en de zaak kan worden afgerond
- De ouders worden van de afronding op de hoogte gesteld

5. Als alle middelen zijn aangewend en het blijkt dat er geen gedragsverbetering is, start de procedure schorsing en/of verwijdering

(zie beleidsplan toelating en verwijdering)

Het kan zijn dat op een later tijdstip de dader opnieuw terugvalt in het onaanvaardbare gedrag. De leerkracht zal dan het stappenplan opnieuw hanteren, met dien verstande dat dan stap 2 kan worden overgeslagen.

5. Wat kunnen we er aan doen

OP SCHOOL:

Binnen school ontvangen de leerlingen wekelijks lessen vanuit de methode Kwink voor sociaal en emotioneel leren.

Een belangrijk uitgangspunt is dat kinderen met plezier naar De Kopermolen gaan. Voor een goede sfeer zijn schoolregels nodig. Zowel met leerlingen als het team onderling praten we regelmatig over dit onderwerp. De regels zijn in alle klassen hetzelfde, natuurlijk aangepast aan de leeftijd van het kind, en gelden ook voor het overblijven. Er zijn regels voor tijdens de schoolpauzes en hoe en wanneer de kinderen op school worden verwacht.

Zo zijn de leerlingen pas na 08.15 uur op school

Op de speelplaats mag niet gefietst worden.

Problemen los je niet op door geweld te gebruiken. Ouders die hun kinderen opvoeden volgens het stramien "Sla er maar op los, als er problemen zijn" brengen kind en school in een moeilijk parket. Wij hebben een andere opvatting over het bijbrengen van sociale vaardigheden en gelukkig velen met ons. Er zijn andere manieren. Kinderen krijgen geleerd op welke manieren ze een probleem kunnen oplossen. Ze krijgen allerlei sociale vaardigheden aangereikt zoals: omgaan met elkaar, omgaan met boosheid, luisteren naar elkaar, oplossen van conflicten en dergelijke. De basis van ons pedagogisch en didactisch handelen op school gaat uit van het geven van het goede voorbeeld, het belonen van gewenst gedrag en het zoveel mogelijk negeren van ongewenst gedrag. Indien nodig voor een goed leerklimaat wordt er echter ook actief ingegrepen.

Individuele aanpak bij overtredend gedrag:

- Eén keer waarschuwen: we kijken het kind kort aan en gaan verder met de les.
- Tweede keer waarschuwen en weer direct verder gaan met de les.

- Bij de volgende overtreding van dezelfde leerling gaat de leerling in een andere klas verder met werken met meegegeven werk. Het werken in een andere klas is geen straf, maar een aanpak om het onderwijsproces van de andere kinderen te beschermen.
- In de direct daarop volgende pauze, of als het 's middags gebeurt na schooltijd vindt er een individueel gesprek plaats tussen leerkracht en kind. We vragen het kind hoe het komt dat er een gesprek plaats vindt. We vragen ook voor welke gedrag de leerling in de volgende les zal gaan kiezen. We leggen de verantwoordelijkheid neer bij de leerling. We spreken verder af na 5 dagen te evalueren hoe het gaat. Ook vragen we het kind het voorval te bespreken met ouders.
- Terug in de klas vertelt de leerling/ leerkracht dat er een gesprek heeft plaats gevonden en voor welk gedrag de leerling nu wil kiezen.

De doorpak:

Meestal is de doorpak niet nodig en volstaat de aanpak.

Wanneer een kind nog steeds niet voor prettig, vriendelijk en aangenaam gedrag kiest volgt er een gesprek met ouders.

- De leerkracht neemt contact op met ouders. Er wordt een melding gemaakt bij de directie dat er een gesprek plaats zal vinden. Er volgt een afspraak op school met de leerkracht, ouders en de leerling. Hier wordt met de leerling gesproken over de gesprekken van de afgelopen weken. We vragen samen te werken in het belang van de leerling. Er worden afspraken gemaakt.
- Na twee weken volgt een nieuwe afspraak om de afgelopen twee weken te evalueren.

Bij onacceptabel gedrag (bijv. lichamelijk geweld, vernieling schoolmateriaal/-meubilair) wordt door de leerkracht direct contact met de ouders en intern begeleider en/of directie van de school opgenomen. Samen proberen zij tot een goede sanctie voor het ongewenste gedrag te komen en wordt getracht om herhaling (van te vaak onacceptabele gedrag) te voorkomen. Van de gemaakte afspraken zal een aantekening gemaakt worden in het leerlingdossier. Bij ernstige verstoring van de rust of de veiligheid op school, of indien er sprake is van een onherstelbaar verstoorde relatie tussen school, ouders en/of leerling, kan het bestuur overgaan tot schorsing of verwijdering van een leerling.

Dit doen we preventief tegen pesten:

- **Positieve groepsvorming:** elk schooljaar starten we met activiteiten om het groepsgevoel te verstevigen. We maken samen de regels in de groep voor het komende schooljaar.
- **Werken met het gedragsprotocol, zowel preventief als corrigerend** (*stappenplan*)
- Om een goed beeld te krijgen van de veiligheidsbeleving van de kinderen bij ons op school gebruiken wij het programma Scol (Sociale Competentie Observatielijst). Deze vragenlijst nemen we af bij de groepen 6 t/m 8 en geeft inzicht over het welbevinden en de sociaal-emotionele houding ten opzichte van het schoolleven
- We gebruiken **ouder en leerling enquêtes** om te meten wat er leeft in de school
- We nemen daarbij de aanwijzingen van **de ouders** serieus. We letten ook op de andere kinderen in de groep. In hoeverre is er sprake van echte tolerantie, bijvoorbeeld voor verschillen? Een lage tolerantie kan de basis vormen voor onderlinge irritaties, die kan uitmonden in pestgedrag
- **Touching child care:** Onderlinge kindermassage in de klas

Wetenschappelijk onderzoek heeft aangetoond dat een welgemeende aanraking een directe invloed heeft op het fysiologisch proces in de hersenen. Aanraking werkt rustgevend, concentratie verhogend en versterkt de saamhorigheid. Dit wordt o.a. veroorzaakt door het feit dat aanraking de productie van de hormonen oxytocine en serotonine verhoogt. Tevens wordt de aanmaak van stresshormonen zoals cortisol, testosteron en adrenaline verminderd. Een teveel aan stresshormonen leidt tot agressief, onrustig gedrag, pestgedrag en een verhoogde prikkelgevoeligheid. Het beruchte korte lontje. . .

- We proberen de relaties tussen kinderen te versterken door onder andere **coöperatieve werkvormen**
- Er is steeds voldoende toezicht **op het plein** om snel en consequent ingrijpen mogelijk te maken onder het motto: 'wij accepteren geen pesterijen'. We proberen de speelplaats aantrekkelijk inrichten. Er zijn concrete afspraken over wat het team wel en niet tolereert inzake de onderlinge omgang tussen kinderen en er is een gedragscode voor leerkrachten hoe te handelen als kinderen structureel worden gepest: 1) pesten wordt nooit genegeerd. 2) bij constatering wordt onverkort de kant gekozen van het slachtoffer; in het gesprek daarna wordt het standpunt eventueel genuanceerd. 3) structureel pesten wordt direct doorgegeven
- Voor het **werken in de hal en op de gang** zijn speciale regels. Deze zijn duidelijk aangegeven. We werken met halpassen die de kinderen bij zich hebben tijdens het werken in de hal
- **We praten in de groepen met de kinderen over pesten en hun eigen rol hierin**
- **We geven lessen over online omgangsvormen en netiquette.**
- **We bieden hulp aan het gepeste kind**
- **We bieden hulp aan de pester**
- **De school heeft contacten met de GGD, jeugdzorg en de wijkagent.**
- **We oriënteren ons verschillende anti-pestprogramma's: aanschaf 2017**
- **We volgen een team scholing bij Bart van Campen: oktober 2015.**

THUIS:

Ouders van gepeste kinderen:

Meld altijd, dat uw kind gepest wordt. Dit kan op school bij de leerkracht, de directeur of de IB-er

- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, de club of elders, probeer dan het probleem ter sprake te brengen met de ouders van het pestende kind, de clubleiding of andere verantwoordelijke personen
- Steun uw kind in het idee dat er een eind aan het pesten komt
- Stimuleer uw kind altijd positief. Hierdoor kan het zelfbeeld vergroot worden of terug komen
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van sport of in ieder geval tot het deelnemen aan sociale activiteiten
- Neem de adviezen vanuit de gesprekken op school serieus

Ouders van pestende kinderen:

- Word bij een melding niet boos en ontken het pesten niet. Raak ook niet in paniek: elk kind loopt kans een pestend kind te worden
- Probeer achter een mogelijke oorzaak te komen
- Besteed extra positieve aandacht aan uw kind; geef complimenten voor goed gedrag en corrigeer ongewenst gedrag
- Maak uw kind gevoelig voor wat het een ander aandoet
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van sport of in ieder geval
- Neem de adviezen vanuit de gesprekken op school serieus
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de aanpak van de school staat

Over het algemeen:

- Neem het gepeste kind en zijn/haar ouders serieus
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met alle betrokkenen om te gaan
- Geef uw kind altijd complimenten bij goed gedrag
- Corrigeer uw kind bij ongewenst/ antisociaal gedrag
- Geef altijd zelf het goede voorbeeld, waak voor discriminerende of arrogante meningsvorming
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen, zonder daarbij geweld te gebruiken
- Leer uw kind voor anderen op te komen, zonder daarbij geweld te gebruiken